

لسان الوقت خراسان

مرویدی بر زندگی نامه:

شیخ ابوعلی حسن بن محمد فارمدی

(۴۰۲-۴۷۷ هـ.ق)

تحقیق و تألیف:

مهدی قربانی - مریم پروازی

سرشناسه: قربانی، مهدی، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور: لسان الوقت خراسان / تحقیق و تالیف مهدی قربانی،
مریم پروازی.

مشخصات نشر: مشهد: قاف مشهد الرضا (ع)، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۶۰ ص.

شابک: ۳-۹۱-۸۸۵۵-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: ابوعلی فارمدی، ۴۰۷ - ۴۷۷ ق.

رضوع: مقدادی اصفهانی، علی، ۱۳۰۳ -

موضوع: عارفان -- ایران -- مشهد -- سرگذشتنامه

موضوع: مجتهدان و علما -- ایران -- مشهد -- سرگذشتنامه

شناسه افزوده: پروازی، مریم، ۱۳۵۸ -

رده بندی کنگره: ۱۳۵ دل ۴/ BP۲۷۸

رده بندی دیسی: ۲۹۷/۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۵۹۱

ناشر: انتشارات قاف مشهد الرضا (ع)

عنوان کتاب: لسان الوقت خراسان

تحقیق و تالیف: مهدی قربانی - مریم پروازی

تایپ، صفحه آرائی نظارت چاپ: دریاچه ۱۹۹۰، ۱۲۶، ۱۳۸۹

عکاس: امیرحسین صفرلی

ویراستار: محمدرضا قلی زاده

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه / رقعی

نوبت چاپ دوم: ۱۳۹۸

چاپخانه: دانشگاه فردوسی مشهد

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۳-۹۱-۸۸۵۵-۹۶۴-۹۷۸-ISBN

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: مشهد، تلفن ۳۷۶۶۱۲۵۵-۰۵۱ - همراه: ۰۹۱۵۳۱۶۳۴۲۶

مرکز پخش: ۰۹۱۵-۱۱۹۹۴۸۶ - مرکز پخش تهران (ایده پرداز): ۰۲۱-۶۶۴۸۷۱۲۴

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷-۱۴
شرح احوال شیخ ابوعلی فضل بن محمد فارمدی (۴۷۷-۴۰۲ هـ/ ۱۰۴۴-۱۰۱۶ م.)	۱۵-۱۸
ابوعلی در متضرر ابوسعید ابوالخیر در مهنه	۱۹-۲۰
ارادت به محمد بن امام	۲۰
صحابه ابوعلی	۲۱-۲۲
فارمدی در محضر مشایخ	۲۲-۲۵
معاصران ابوعلی فارمدی	۲۶
جایگاه ابوعلی نزد خواجه نظام الملک و زید	۲۷-۲۸
مراتب عرفانی شیخ احمد جام و خواجه ابوعلی فارمدی	۲۹-۳۰
لسان الوقتی ابوعلی	۲۹-۳۰
جرعه‌ای از زلال سخنان ابوعلی	۳۰-۳۲
داستان حج رابعه از زبان فارمدی	۳۲-۳۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فارمدی و رساله‌ی آواز پَرِ جبرئیل	۳۴-۳۵
فارمدی و طریقت نقشبندیّه	۳۵-۳۸
کرسنه (شهرنامه‌ی طریقت نقشبندیّه)	۳۹-۴۰
فرزند ابوعالی	۴۱-۴۲
ابوعالی فارمدی و حایث غدیر	۴۲-۴۴
وفات ابوعالی فارمدی	۴۴-۴۵
خاطرات و کراماتی از ابوعالی فارمدی	۴۶-۴۷
روستای فارمد	۴۷-۵۱
مختصری از شرح حال عالم و عارف واصل مرحوم حاج شیخ علی مقدادی اصفهانی	۵۲-۵۶
منابع و مأخذ:	۵۷-۵۹
کروکی راهنمای قبر ابوعالی فارمدی	۶۰

مقدمه

محمد رسول الله ﷺ امامی و فاطمة بنت رسول الله ﷺ فوق
 رأسی و أمير المؤمنين علی بن ابی طالب وصی رسول الله ﷺ
 عن یمینی و الحسن و الحسین و علی. محمد و جعفر و موسی و
 علی و محمد و علی و الحسن و الحجة المنتظر ائمتنی صلوات الله علیهم،
 عن شایع و ابوذر و سلمان و مقداد و حذیفه و عمار و اصحاب
 رسول الله ﷺ من ورائی و الملائكة الیہ حولی و الله ربی، تعالی
 شأنه و تدرست سواؤه، محیط بی و حافظی و حفیظی و الله من
 ورائهم یحیی بل من قرآن مجید فی لوح محفوظ، فالله خیر حافظاً
 و هو ارحم الراحمین.

شرح احوال و سرگذشت علما و اولیای الله و اطلاع از
 مقام علمی و معنوی بزرگان دینی و عارفان بالله و نکو داشت
 و احترام به آنان، مقوله‌ای است که در دین اسلام، بسیار به
 آن سفارش شده است. در این باره امام شاطبی رحمه الله فرمایند:
 «دانشمند را به خاطر دانشش احترام نه، و با بر ستاره مکر و
 نادان را به سبب نادانیش کوچک شمار، اما او را از خود برانند
 بلکه به خود نزدیک گردان و او را علم بیاموز. شهید اول
 قدس الله روحه، در کتاب قواعد می نویسد: «بزرگداشت مؤمن
 بر طبق عادات و رسوم روز اشکالی ندارد، هرچند نسبت به
 آن نحوه رفتار، از گذشتگان چیزی نقل نشده باشد؛ دلیلش
 عمومیت آیات و روایات است، خداوند متعال می فرماید:

«ذَلِكَ وَ مَنْ يُعْظَمُ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ، آری، هر کس شعائر خدا را بزرگ شمارد، این از پاکی دل هاست...»^۱ به راستی که زیارت قبور اولیای الهی و بزرگداشت مقام این گونه شخصیت‌ها، و توسل جستن به آنان و واسطه قرار دادن آنان برای رسیدن به حاجات شرعی، همواره مورد توجه عموم مردم مسلمان بالاخص شیعیان به عنوان ارادتمندان به خاندان مل‌یه عصمت و طهارت علیهم‌السلام بوده و هست.

در آثار حا که نویسنده این سطور، حدود دو دهه است که در اسامی عجم و معارف اسلامی، تاریخ انبیا، شرح حال علمای پیشین و معاصر و... به تحقیق، پژوهش و تألیف اشتغال دارد در طول این دوران، با شبهات و نقل قول‌های فراوان درباره‌ی شخصیت‌های مدفون در برخی از بقاع و مقابر؛ از جمله سنگ بس، گد سبز مشهد^۲ و... در کتاب‌ها و مقاله‌ها برخورد کرده است که در عوامل باعث شده که همواره علاقه‌مندان به مطالعه‌ی احوال این جماعت حضوری یا تلفنی - تقاضای مطالبی را درباره‌ی برخی از

۱- حج (۲۲): ۳۲.

۲- نویسنده طی سال ۱۳۸۳-۱۳۸۱ هـ.ش، اسامی و شرح حال و آثار پیش از یکصد نفر از علمای خراسان (مجتهدین مطلق و متجزی و یا مدرسین مبرز) را گردآوری نمود، اما بنا به دلایلی که بیان آن به مصلحت نیست از انتشار آن منصرف شدم و بعضاً به صورت موردی و به مناسبت‌هایی در دیگر آثارم از جمله اثر حاضر از آنان یاد می‌کنم.

۳- اولین اثر در این رابطه کتاب «گنبد سبز مشهد» آرامگاه شیخ محمد مؤمن مشهدی، بود که در سال ۱۳۸۸ به زبان فارسی، عربی و انگلیسی منتشر گردید از این رو در این مجموعه قسمتی از آن کتاب را آورده‌ام.